

אורות השבת

גליון מס' 844

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
תולדות

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

חביבות המצוות

ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמדת
אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן

(בראשית כז, טו)

החמודות: שחמד אותן מן נמרוד (רש"י)

הנה מודעת זאת מדברי המדרש (ב"ר סה, טז), שבגדי החמודות הללו היתה בהם תכונה מיוחדת, שהיו מצויירים בה כל חיות השדה, וכל חיה שראתה את דמותה חקוקה על גבי בגד זה היתה נכמת מאלוה. ובגד זה, חמד עשיו מנמרוד. ועל כן עשיו כמו נמרוד, היה איש יודע ציד, מפני שעל ידי מלבוש בגד זה לא היה צריך כל מאמץ במלאכת הציד. ועל פי זה, יש לתמוה עד מאוד, מדוע כשביקשו יצחק אביו (בראשית כז, טז): 'ועתה שא נא כלך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי... בעבור תברכך נפשי בטרם אמות', לא לקח עשיו את הבגד הזה. שהרי מפורש בכתוב (שם טז): 'ותקח רבקה את בגדי עשיו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן', ומבואר שם ברש"י: 'שחמד אותן מן נמרוד'. הרי לפנינו מפורש, שעשיו השאיר את בגדי הציד המיוחדים, ובחר להטריח עצמו – לצוד ציד לאביו. ומי יודע אם לא בשל עיכוב זה, הקדימו יעקב בקבלת הברכות, כפי שעולה ממשטן של כתובים. ועל כל פנים, הלב משתומם לסרחה יתירה מה זו עושה. ברם לכשנתבונן נראה, שאין מקום לתמיהה זו כלל ועיקר. שכן עשיו אשר היה מפורסם במצות כיבוד אב ואם, ידע גם ידע שבשביל קיום 'מצוה', ראוי לעמל ולטרות, וזהו עיקר שכרה כמו שאמר 'לפום צערא אגרא'. ובפרט שיצחק כך את מתן הברכות – בקיום מצוה זו: 'בעבור תברכך נפשי'. ועל כן בחר להניח את בגדי הציד, ולהטריח עצמו בקיום המצוה. וזהו מוסר השכל, לכל המתקשים בקיום מצוות, בשל משברי הזמן מצוקות העתים ומכשולי היצר.

וכמה נפלאים הם בזה, דברי התלמוד ירושלמי (סנהדרין ח, ב) אודות רבי יוחנן אשר היה עולה לבית הכנסת בבוקר, והיה מלקט פירורין מהנשאר מסעודת קידוש החדש ואכלם. אמר: 'יהא חלקי עם אלו שאמש קידשו את החודש כאן'.

ומזה נעמו בזה, דברי רבותינו בגמ' סוכה (מה, א): 'אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר, כל הטטל לולב באגדו והדס בעבותו, מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר (תהלים קיח, כז) אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח'. ועוד שנינו שם (מא, ב): 'מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא, שהיו באין בספינה ולא היה לולב אלא לרבן גמליאל בלבד שלקחו באלף זוז. נטלו רבן גמליאל ויצא בו, ונתנו לרבי יהושע וכו'. למה ליה למימר שלקחו באלף זוז, להודיעך כמה מצוות חביבות עליהם'.

וכזאת מצינו בגמ' שבת (קח, ב): 'אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה, אבון במאי זהיר טפי (במה אביך היה זהיר ביותר). אמר ליה, בציצית. יומא חד, הוה קא סליק בדרגא, איפסק ליה חוטא ולא נחית ואתא כמה דלא רמיה' (יום אחד עלה במדרגות תקרע חוט מהציצית ולא חז ממקומו עד שתקנה). הרי לפנינו דוגמא מאלפת של 'חביבות מצוה', שכן יכול היה לפשוט מעליו את סליתו ולהמשיך בדרכו. ואף על פי כן, עצר במעלה המדרגות, ולא זז משם עד שתקנה, כדי לזכות בעוד כמה פסיעות של הליכה בציצית.

ומי לנו גדול מדוד המלך ע"ה, אשר העד העיד עליו התלמוד בירושלמי (סנהדרין א, ד): 'אין לך אדם בישראל שביזה עצמו על המצוות, יותר מדוד. מפני מה ביזה עצמו על

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

דבר העורך

התפילה שפועלת ישועות

'ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו ויעתר לו ה', כתב רש"י "עתר" לשון הפצרה וריבוי הרבה והפציר בתפילה ונתפייס ונתפתה לו ה'. הביאור בלשון רש"י "ונתפתה" על פי מדרש שיר השירים שהדוד הוא הקב"ה והכלה היא כנסת ישראל. ולכן כשמרבים בתפילה הקב"ה כביכול אינו יכול לעמוד מנגד ומתקבלת התפילה מיד. וכן כתב הפני משה בירושלמי מסכת ברכות אמר רבי לוי מניין לתפילת נעילה ביום הכיפורים שנאמר ג'ם כי תרבו תפילה חוק קבע הקב"ה בעולמו שבדין הוא שכל המרובה בתפילה נענה, ותפילת נעילה היא כעין תרגיל לקבלת התפילות, שהרי תפילות שחרית מנחה ערבית ומוסף כנגד קורבנות תיקונים קרבן התמיד וקרבן מוסף, אבל אין כזה דבר 'קרבן נעילה'.

בברכת ליל ליל ומוקד

הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה"

וק"ק 'שבטי ישראל' שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א' כ"ט	יום ב' ל' כסלו	יום ג' א' טבת	יום ד' ב' טבת	יום ה' ג' טבת	יום ו' ד' טבת	יום ז' ה' טבת
עלות השחר	5:16	5:17	5:18	5:18	5:18	5:20	5:21
זמן סליח ותפילין	5:22	5:23	5:24	5:24	5:24	5:26	5:27
זריחה - חזן החשב	6:25	6:26	6:27	6:27	6:27	6:29	6:30
סוף קיש לדיק מנ"א	8:22	8:23	8:24	8:24	8:24	8:26	8:26
סוף קיש לזמנא וזמנא	8:54	8:54	8:55	8:55	8:55	8:57	8:57
סוף סעודת קיש	9:45	9:46	9:46	9:46	9:46	9:48	9:49
חצות יום ולילה	11:30	11:30	11:31	11:31	11:31	11:32	11:32
מחול גמילה	12:00	12:01	12:01	12:01	12:01	12:03	12:03
סוף המנחה	15:48	15:48	15:48	15:48	15:48	15:49	15:49
שקיעה	16:40	16:40	16:40	16:40	16:40	16:40	16:40
צאת הכוכבים	16:53	16:53	16:53	16:53	16:53	16:53	16:53

ברכת הלבנה

החל מליל חמישי ד' כסלו.

סוף זמנה ליל יד' כסלו עד השעה 1:40 בלילה.

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	תולדות
הפטרה:	משא דבר
כניסת השבת:	16:21
יציאת השבת:	17:11
רבינו תם:	17:44

אורות הכשרות

המצוות (לעני כל – תהג דוד בזיון לכפר על העון הזה כדי שילמדו ממנו לנהוג כבוד בארון), שהיו מביטין בארון (דוד בוז) ומחיים.

ומדי דברי בזה זכור אזכור, עד כמה היו המצוות חביבות על רבינו הגדול מרן 'מאור ישראל' צוק"ל, ולא דוקא במצוות אשר העולם נוהג להדר בהם כגון תפילין וציצית וארבעת המינים וכו', אלא גם במצוות שאין מקפידים כל כך לחזר אחריהם. ואמנם תקצר הדיעה מלתאר את כל המעשים המופלאים אשר ראו עיניו ואשר נשמעו מפי מקורביו ובני משפחתו, אך די אם נזכיר עובדה אחת 'קטנה' אשר יש בה כדי ללמד על הכלל כולו, והוא ההקפדה שלו לברך מאה ברכות בכל יום ובפרט בשב"ק אשר כידוע צריך לתור אחרי ברכות מזדמנות כדי להשלים את מכסת מספרן. ומצוות חכמים זו היתה חביבה עליו כל כך, עד שהיה סופרן ממש ובסוף היום היה מחשבן האם השלים בו את מנין מאה ברכות, כפי שהעיד מזכירו האישי הרה"ג אליהו שטרית שליט"א (ועין בספר החינוך מצוה שו"ס"ש אודות מצות ספירת העומר 'כי המנין מראה באדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל חזון ההוא'). אכן רבינו הגדול צ"ל מלבד חכמתו המופלגת היה גם 'חכם לב' – יקח מצוות!

בברכת לבת לאון ואבורק

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע

הרינו מבקשים מהציבור היקר

לנהוג כבוד בכיתבי הקודש

ולא לזרוק "גניזה" בכל מקום

וכן אין להניח בגניזה, בקבוקים

שיירי מאכל מסעודה שלישית וכד'

או עיתונים שעיקרם דברי חול ואין בהם קדושה

ולכן אין להניח גניזה

בבתי העלמין ולא במקוואות

וכן לא ליד משרדי המועצה הדתית

יש להניח "גניזה" במקומות הבאים:

1. במקוואות שיש מתקן המיועד לגניזה.

2. בבתי הכנסת.

גבאי בתי כנסת אשר מעוניינים

שיפנו להם את הגניזה

ניתן לקבל שרות זה בתאום מראש

עם מר יוסי דעשט - 054-4348746

שקי גניזה ניתן לקבל

במשרדי המועצה הדתית

בברכת התורה

יהושע (שוקי) דמרי

ממונה המועצה הדתית

אורות הפרשה

י"ב השבטים של רבקה

ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי, כתב במדרש רבי יצחק אמר מלמד שהייתה אמנו רבקה מחזרת על פתחיהן של נשים ואומרת להן הגיע לכם הצער הזה בימיכם הלוואי ולא עיברתי. אמר רבי הונא 'ותאמר למה זה אנכי' אמרה רבקה אם אני עתידה להעמיד שנים עשר שבטים הלוואי ולא עיברתי כמניין ז"ה ז' שבעה ה' חמשה הרי **שנים עשר**. תני בשם רבי נחמיה ראויה הייתה רבקה שיעמדו ממנה **י"ב שבטים** דכתיב 'ויאמר ה' לה **שני** גוים בבטן' זה **שנים**, **ושני** לאומים' הרי **ארבעה**, **ולאום מלאום** יאמץ' הרי **ששה**, **ורב** יעבוד **צעיר** הרי **שמונה**, **וימלאו ימיה** ללדת' הרי **עשרה**, **ויצא הראשון** אדמוני' הרי **אחד עשר**, **ואחרי כן יצא אחיו** הרי **שנים עשר**.

הפתח של גן עדן במערת המכפלה

וירח את ריח בגדיו ויברכו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', כתב רש"י והלא אין ריח רע יותר משטף העזים אלא מלמד שונכנסה עמו ריח גן עדן, דקדקו המפרשים מהיכן ידע יצחק ומכיר שזה הריח של גן עדן, אולי זה ריח של בושם שבעולם הזה. מבאר ה'בן לאשרי' כתב במדרש **ילקוט ראובני** שבמערת המכפלה יש פתח לגן עדן וכשקבר יצחק את אברהם אביו **במערת המכפלה** נפתח אותו הפתח והריח יצחק את הריח של גן עדן.

יצחק היה בגן עדן ג' שנים

וירח את ריח בגדיו ויברכו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', כתב רש"י מלמד שונכנסה עמו ריח גן עדן, דקדקו המפרשים מהיכן ידע יצחק שזה הריח של גן עדן, מבאר ה'ברכה משולשת' כתבו רבותיו בעלי התוספות בשם רז"ל **במדרש ילקוט ראובני** וכן בשם **רבינו בחיי** שבעת עקידת יצחק עשה אברהם אביו איזו חבורה ביצחק, והוליוכוהו מלאכי השרת ליצחק **להתרפא בגן עדן ושהה שם ג' שנים**, וממילא היה מכיר יצחק באותו הריח שהוא של גן עדן.

ברכות ומתנות מן השמים

כתב רש"י למה נאמר בברכות **ויתן לך האלוקים** והרי שם "אלוקים" הוא מידת הדין והצמצום (שמונע נתינת שפע), אלא מפני שיצחק התנה את נתינת **טל השמים ומשמני הארץ** רק אם יהיה ייתן לך, ואם לאו לא ייתן לך. ותמהו המפרשים והלא אם הוא ראוי מעצמו ומגיע לו שפע טוב בשכר המעשים הטובים שלו אם כן אינו צריך לברכה, שנתנית ברכה משמעותה נתינת מתנה בלי תנאים של ראוי ולא ראוי, מבאר רבי **יצחק הכהן הוברמן** צ"ל שיש חילוק גדול בין כמות ואיכות השכר המגיע בעבור המעשים הטובים עצמם שעשה, לבין נתינת מתנה שניתנת עבור הנחת רוח שנגרמה על ידי מעשיו, כדאיתא **במסכת גיטין** הרצון לתת מתנה באה כתוצאה מזה שהנותן את המתנה קיבל איזו שהיא הנאה מהמקבל, והתעורר ליבו של הנותן באהבה רבה לתת לו מתנה בשווי רב של אלפים ורבעות למי שגרם לו נחת רוח, דאי לאו דאית ליה הנאה מיניה לא יהיב ליה, וגודל המתנה אינה מקבילה ואינה תשלום כשכר שווה בשווה בעד הנחת רוח, אלא היא ביטוי של רגש עז על גודל אהבתו ואין גבול לאהבה. וכך הם נתינת הברכות כמו נתינת מתנה שאם יהיה ראוי בעבור שטרך והשתדל לעשות נחת רוח, אזי תבוא עליו ברכה מרובה ומופלגה בשיעור גדול ועצום מאד למעלה מכל מדידה והגבלה, שהרי אין הברכות בגדר שכר שווי המעשים טובים שעשה, שהרי קיימא לן **במסכת קידושין** שכר מצוה בהאי עלמא ליכא.

את עצמן אתה מברך

ויתן יצחק חרדה גדולה עד מאד ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה, ויאמר בא אחי במרמה ויקח את ברכתך (כו, לג-לה), צריך להבין מי הגיד ליצחק שהוא אומר לעשו שזה יעקב שבא ולקח את הברכות, ואולי זה היה אדם זר ששיקר עליו והלא נוכח כמה פעמים במהלך נתינת הברכות שטעה בכל מיני סימנים, ואולי גם עתה טעות ביזו וזה היה איש אחר לגמרי. מבאר ה'בן לאשרי' כתב במדרש אמר רבי יצחק בא יצחק לקללו ליעקב, אמר לו הקב"ה ליצחק היזהר שאם אתה מקלל את עצמך אתה מקלל שכן אמרת 'אורריך אחר', ואם אתה מברך את עצמך אתה מברך שכן אמרת 'מברךך ברוך'. לפי זה נמצא שעל ידי הקב"ה התגלה והתברר ליצחק שמי שנטל את הברכות זה היה יעקב, ומיד גם בירכו **גם ברוך יהיה** כי מזה ידע כמה גדולתו של יעקב שבא הקב"ה יתברך בעצמו ומשתדל בשביל יעקב.

דבר רבני השכונות

הרה"ג אברהם טריקי שליט"א
רב שכונה ד' ורב חברה קדישא ב"ש

גם בן רשע, עדיין הוא הבן של אמה

"ויוגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדול ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן, ותאמר אליו הנה עשיו אחיך מתנחם לך להרגך" (כז, מב) השאלה: מדוע מודגש שעשיו הוא "בנה הגדול", בעוד שיעקב הוא "בנה הקטן"? הרי זה ברור ומעניין שהתורה מדגישה וחוזרת את העובדה שעשיו נשאר בנה של רבקה, גם אחרי כל מה שאירע ביניהם, גם אחרי שנודע לה שעשיו מתכנן להרוג את יעקב. ואף התנהגותם של יצחק ורבקה ראויה לתשומת לב: מברחים את יעקב מהבית מפחדו של עשיו, ללא ליווי, ללא פרוטה בכיס. ואילו עשיו נשאר בבית, בכבודו של עולם, ואפילו משתדל לשפר את יחסיו בינו לבין הוריו, שנאמר: "וירא עשיו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו".... הרי כל זה אומר דרשני!

בנוהג שבעולם, כאשר מתגלה ריב בתוך משפחה, כשנוצרים שני פלגים, לא בלבד שמנתקים את יחסי הידידות, אלא אף רודפים זה את זה, והצד שהצדק עמו כועס על העוול שנעשה לו, הוא בטוח שהצד השני אינו אלא רשע מרושע, ואילו הצד השני, משתדל להוציא את דיבתו הרעה של מי שכנגדו, כדי להצדיק את מעשיו. ואילו כאן אין זכר לכל זה!

מסביב זאת הרש"ד היד"צ זצ"ל: רבקה עשתה את מה שצריך לעשות. כשהעבירה את הברכות מעשיו ליעקב, היא עשתה זאת משום שידעה בנבואה שזהו רצון ה'. אבל מכאן והלאה – לא היה כאן שום עניין אישי; עשיו היה ונשאר "בנה הגדול", יעקב היה ונשאר "בנה הקטן". אדרבה, הרי ניתן להבין את כעסו של עשיו, הרי עשיו מנקודת הראייה שלו לא היה יכול לחשוב אחרת, ואם כן אין מקום לשנאה אישית! ואילו היו מגרשים את עשיו והיו מרחיקים אותו לצאת, היו הופכים בכך את כל העניין לריב משפחתי, למלחמה בין שני האחים השואפים לרשת את המלוכה. ומה היו הבריות אומרים? צאו וראו, גם ביתו של יצחק כולו ריב ומדון. אך אדרבה המציאות הייתה רחוקה מזה כרחוק מזרח ממערב, שום נגיעה אישית, שום רצון של התנצחות לא הדריכה את צעדיה. כל מה שנעשה, נעשה בטהרת הלב שלא ניתנת להשגה. ורק בגלל שרבקה נשארה "אם יעקב ועשיו", רק בגלל שניתן לעשיו לשמור על מעמדו כ"בן הגדול", ורק בגלל שיעקב הסתלק מיד מן הזירה ללא פרוטה בכיס, הבינו כולם והבין גם עשיו שכל מה שנעשה כאן היה לשם שמים. רבקה עשתה את מה שעשתה, לא מתוך שנאה לעשיו, אלא כדי לקיים את רצון בוראה. ויעקב לא חטף את הברכות כדי לגרוף הון, אלא מתוך דאגה לעתידו הרוחני של עם ישראל.

והנה עוד הוכחה שיעקב עשה זאת לשם שמים שנאמר בפסוק: (כז, כב): "הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו" והשאלה: אם כבר יעקב שינה את מלבושו מדוע לא שינה את קולו? ואז יתכן מאוד שיצחק בכלל לא היה מרגיש שזה יעקב ולא עשיו. שגם הקול וגם הידיים היו עשיו! אלא אפשר לומר שיעקב ידע ששיניו בקול הוא גם שיניו במהות, שזה דבר יותר רוחני. אולם הלבוש שהוא דבר חיצוני והוא לא חלק מהגוף והנשמה. יוצא מזה שהדיבור הוא עצם מהותו של האדם ובה חשש יעקב שמהותו תשתנה ח"ו. שאנו מוצאים גם הבדל בדיבור של יעקב ועשיו, שאצל יעקב שם שמים היה שגור תמיד בפיו ואילו עשיו כמעט ולא הצליח להזכיר שם שמים. וגם בסגנון הדיבור אנו מוצאים הבדל שעשיו אמר: "קום נא שבה ואכלה מציד", ויעקב אמר: "קום אבי ויאכל מציד בנ". אפילו שעשיו הצטיין מאוד בכיבוד אב, אבל לשונו היתה בוטה ובה ביטאה את פנימיותו המושחתת. **מסקנה מהאמור לעיל: "גדולה מידת הקירוב" שמלמדת אותנו רבקה, שגם אם הבן הוא לא בדרך שלי, בכל מצב הוא הבן שלי" וכשאני נוהג כך זה לשם שמים ואז יגיע היום שהוא יחזור לדרך שלי.** (שגם עשיו חזר בתשובה בסוף ימיו). וכמה חשוב "הדיבור". איך אנחנו מדברים? באיזה טון? באיזה נימה? שהדיבור מאוד משפיע על הפנימיות של האדם ולכן נתפלל להשי"ת שיזכה אותנו לדבר רק נכון ורק טוב וכך הפנימיות שלנו תשפיע על החיצונית שלנו.

בברכת ליל ליל וקבוצה

הרב אברהם טריקי

המאמר נכתב לע"נ ר' של מו"א ועט"ר הגה"צ

רבי יוסף שלמה טריקי זצ"ל בר עליה

שהשבוע יחול פקידת 11 חדשו

ולע"נ הזקנה הכשרה מרת רחל בת מסעודה ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של
מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א
מהלכות שבת ויום טוב - ד'

ש. - האם יין של קידוש פוטר יין ושאר משקין שבסעודה.

ת. - יש אומרים שאין יין של קידוש פוטר יין ושאר משקין שאחריו, מפני שעיקרו בא לשם מצוה ולא לשם שתיה. אך לדעת גדולי הפוסקים, דין הקידוש הוא כדין המבדל על היין לפני הסעודה שפוטר יין שבתוך הסעודה - המבואר לעיל.

ש. - היוצאים ד"ח קידוש בשמייעה, האם צריכים לטעום מכוס של קידוש כדי לפטור עצמם מברכת היין ושאר משקין.

ת. - היוצא ד"ח קידוש מדין שומע כעונה, אינו צריך לטעום מן הקידוש, ברם אם רוצה לשתות אח"כ יין או שאר משקין, הרי זה צריך לברך עליהם. ואם טעם אפילו מעט מיין הקידוש, א"צ לחזור ולברך עליהם. ויש שהחמירו לכתחילה שישתה שיעור חשוב שהוא לפחות מלא לגמיו.

ש. - המבדל על הפת בשביל כל המסובים וטעם ממנו, האם יצאו המסובים ד"ח ברכת המוציא גם אם הפסיקו בדיבור קודם שטעמו מן הפת.

ת. - בעל הבית שבידו על הפת וטעם ממנו, כבר יצאו כולם ד"ח באכילת הבוצע. מפני שאין צריכים כולם לאכול מן פרוסת הבוצע אלא לחיוב מצוה. כן היא דעת הרמ"א, אך כבר דחו דבריו ע"י גדולי הפוסקים. ועל כן העיקר להלכה, שאם הפסיקו בדיבור בין הברכה - לטעימת הפת, הרי זה צריכים לברך עליו.

ש. - האם מותר להפליג בספינה של נכרים פחות משלושה ימים קודם השבת.

ת. - מותר להפליג בספינה של נכרים אפילו בערב שבת כל שהולך לדבר מצוה, ובלבד שיפסוק עם קברניט הספינה שישבות בשבת, ואם אח"כ לא ישבות אין בכך כלום. אבל לדבר הרשות אין מפליגין בספינה פחות משלושה ימים קודם השבת, והיינו בימי חמישי ושישי. ודבר מצוה לענין זה הוא אפילו דבר הנצרך לעניינינו כגון סחורה או לראות פני חבירו וכדומה, ורק ההולך לטייל סתם נחשב לדבר רשות. בד"א כשרוצה להתחיל בהפלגה בימי חמישי או שישי, אבל אם כבר הפליג בשאר ימי השבוע מותר להמשיך בהפלגה ביום השבת גם אם הולך לטייל, ואפילו אם יצטרכו לחלל את השבת ע"י ישראל כדי לתקנה מותר מפני הסכנה.

ש. - האם יש להקל בזה בהפלגה על פני נהרות.

ת. - הטעם שאסרו להפליג לדבר הרשות תוך שלושה ימים לפני השבת, הוא משום ביטול מצות עונג שבת, מפני שכל שלושה ימים הראשונים יש להם צער ובלבול. לפיכך אין להחמיר בזה אלא למפליגים בימים המלווים, אבל בנהרות שאין בהם שום צער למפליגים בהם אין להחמיר בזה כלל, ובלבד שידוע בוודאות שיש בעומק המים למעלה מעשרה טפחים, אבל אם ידוע שאין שם עשרה טפחים מקרקעית הספינה לקרקע הנהר אסור לצאת מחוץ לתחום שבת.

ש. - האם יש להקל בזה בהפלגות קצרות האמורות להגיע לעדן לפני השבת.

ת. - מותר להפליג בערב שבת בבוקר למרחק קצר של יום אחד כמו מצור לצידון אף לדבר הרשות, מפני שאפשר שיגיע שם קודם השבת. ומקום שנהגו שלא להפליג כלל בערב שבת מעיר לעיר, אפילו דרך קצרה אין מפליגין.

ש. - האם מותר לפתוח במצור צבאי על עיר של נכרים פחות משלושה ימים קודם השבת.

ת. - אין צריך על עיירות של גויים פחות משלושה ימים קודם השבת, כדי שתתיישב דעת אנשי המלחמה עליהן ולא יהיו מבוהלים וטרודים בשבת.

ש. - האם מותר לצאת בשיירה העוברת במדברות פחות משלושה ימים קודם השבת.

ת. - אסור לצאת שלושה ימים קודם השבת בשיירה העוברת במקומות שיש בהם סכנה, כל שהם יודעים בוודאות שיצטרכו לחלל את השבת כגון ההולכים במדברות אשר מפני הסכנה לא יוכלו להתעכב שם. אבל בשאר ימי השבוע דהיינו ביום ראשון ושני ושלישי מותר לצאת, ואם אח"כ יארע לו סכנה יצטרך לחלל שבת מפני פיקוח נפש, מותר ואין כאן חילול. ואם הולך לדבר מצוה כגון העולה לארץ ישראל, מותר ללכת עמהם אף בתוך שלושה ימים קודם השבת, ובלבד שיפסוק עמהם לשבות בשבת ואם לא ירצו לשבות עמו יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פיקוח נפש.

"אינך צריכה להתגייר"

נולדתי וגדלתי בהולנד, בבית נוצרי אדוק. חגגנו את החגים הנוצריים והוריי פוקדים עד היום, מדי יום ראשון, את הכנסייה. בבית שרתה אווירה של שטאה תהומית ליהודים. המילה 'יהודי' נחשבה במשפחתי מילת-גנאי.

כשבגרתי למדתי עיצוב חכיתי להצלחה גדולה. כמה מיצירותיי זכו להכרה בן-לאומית, והחמנתי לכבד בהן תערוכות ואירועים חשובים. לפני כשלושים שנה נשלחתי מטעם ממשלת הולנד לישראל, כדי לייצג את הולנד בתערוכת עיצוב שהתקיימה בחיפה.

הוקסמתי מיפיייה של הארץ, וטיילתי בה לאורכה ולרוחבה. במיוחד שבתה את ליבי ירושלים, ונקשרתי אליה בעבודות אהבה. כשהתקרב מועד צאתי מהארץ, דחיתי את הטיסה, ובסופו של דבר נשארת בארץ כמה חודשים.

באותה תקופה הכרתי צעיר ישראלי, ניסים עזרי שמו, צלם עיתונות. בשלב מסוים נסע ניסים לניו-יורק, ואני באתי בעקבותיו. כשהציע לי להתגייר ולהתחתן, הבנתי שהקשר בינינו בא אל קיצו. לא עלה על דעתי ליהפך ליהודייה.

בני-יורק הכרתי צעיר יהודי נוסף, מסורתי, שסיפר לי דברים חדשים על משמעות הקיום היהודי. דבריו עוררו בי עניין רב, ואט-אט מצאתי עצמי נשאבת לתוך עולם המושגים של היהדות.

כעבור זמן הצטרפתי לסדנאות למתגיירים, בהנהלת הרב שלמה ריסקין (כיום רבה של אפרת). את כל עיתותי הפנויות הקדשתי ללימודי יהדות, דרכיה והשקפתה. זו הייתה כעין התמכרות.

כך נמשכו הדברים חודשים, עד שהגיע רגע האמת; הרגע שבו היה עליי להחליט אם אני מוכנה לעשות צעד בביון המעשי. התחלתי להשתתף בשיעורי הלכה, ופתאום הרגשתי שהעניין לא מתאים לי. ממרומי ההרצאות המעמיקות נפלתי לתוך עולם של פרטים, שירדו עד הצורך להכין סבון נחלי לשטיפת כלים ונייר חתוך לשבת. "נראה שבכל-זאת היהדות נועדה ליהודים", אמרתי בליבי.

כאשר שמע זאת מכרי, ניסה להניאני מהחלטתי לנטוש הכול. "השקעת זמן רב כל-כך בלימודים ובקורסים. יהיה זה פזיז מדי להפסיק הכול בלי לבחון את העניין לעומק", טען.

הימים היו ימי חגיגה-סוכות. הוא הציע לי להתלוות אליו בליל שמחת-תורה ל'הקפות' בבית-מדרשו של הרבי מליובאוויטש. הצעתו נראתה לי מחזרה למדיי, אך בכל-זאת נענית. עזרת-הגשים הייתה דחוסה. מישהי דאגה לפלס לי מקום אל החלק הכהה,

פניני עונג שבת

עשו רצה להרוג את אמו ורבה

'הוזה גביר לאחיו וישתחו לו בני אמך' צריך להבין מי הם **'אחיו ובני אמך'** והלא יעקב היה לו רק **אח אחד**, ומדוע נאמר **'הוזה גביר לאחיו וישתחו לו בני אמך'**. ועוד צריך להבין כתב **התוספות יום טוב** (סוף משניות פרה) שלא שיין לומר תיבת **"כל"** על כחות **מג' דברים** ואין נאמר **'ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים'** הרי יעקב ועשו הם רק **שני אחים**. מבאר **ה'ברכה משולשת'** הנה רבקה הייתה עתידה להעמיד י"ב שבטים, ובגלל שחטאה בלשונה ואמרה **'למה זה אנכי'** הוי ליה כאילו וויתרה עליהן, כמ"ש **במדבר** אמר רבי הונא **'ותאמר למה זה אנכי'** אמרה רבקה אם אני עתידה להעמיד שנים עשר שבטים הלוואי ולא עיברתי כמניין **ז"ה ז' שבעה ה'** חמשה הרי **שנים עשר**. וברית-כרותה לשפתיים הפיתחון פה לרעה של רבקה הפתח לשליטת עשו הרשע לעקור את הרחם של אמו בלידה כדי שלא תוליד יותר, כמ"ש **במדבר תנחומא** כשכרעה רבקה ללדת עשיו איים על יעקב אם לא יניח לו לצאת ראשון הוא יהרוג את אמו ויקרע את רחמה. ויעקב וויתר על הבכורה ונתן לעשו לצאת ראשון אך עשיו בכל זאת חיבל ברחם אמו ולא יכלה יותר ללדת. ואת י"ב השבטים שהיו צריכים לצאת מרבקה העמיד יעקב. ועליהם התכוון יצחק בברכתו ליעקב וכינה אותן **"בני אמך"**, י"ב השבטים שהיו צריכים להיות הבנים מאמך רבקה, אילולא עשו שקילקל את רחמה. וכן מצינו גם אצל יעקב עצמו כשברח מלבן שקרא לבניו **אחיו**, שנאמר **'ויאמר יעקב לאחיו ליקטו אבנים, ויאכלו שם על הגל' וכמו שכתב שם רש"י 'אחיו הם בניו שהיו לו אחים לצורה'**, ולפי זה הביאור בדברי יצחק שאמר לעשו **'ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים'** היינו שאת י"ב השבטים שהיו אמורים להיות אחיו של עשו, נתתי אותם להיות בניו של יעקב לעבדים שיזכו להיות **עבדי ה'**, על פי דברי **המפרשים** בפסוק **'והנחשה בא לקחת את שני ילדי לוי' לעבדים'**, שצעקת האשה לאלישע היה בדגש על תיבת **"לוי"**, שאם יורם בנו של אחאב יקח את ילדיה לעבדים הם יהיו **"לוי"** ויתקלקלו, וכאן הפירוש ההפך ש"ב השבטים יהיו **"לוי"** ליעקב הצדיק, לעבדים לעבדי ה', ולא כמוך עשו הרשע שהנך דומה ללבן הרשע אחי אמך.

בית דין צדק לענייני ממונות

שע"י הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
נייד: 052-7670510

לעילוי נשמת הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל בר עליה ז"ל	לעילוי נשמת הרבנית רחל טריקי ע"ה בת סימיו ז"ל
--	---

שממנו אפשר היה להשקיף אל הנעשה באולם הגדול. באותו רגע בדיוק הסתובב הרבי, והחל לעודד את שירת הקהל האדירה במחזאות-כפיים מהירות. רטט חלף בגוו. פשוט רעדתי מהתרגשות. הייתי מהופנטת שעה ארוכה, שבסופה ידעתי בבירור – אני רוצה להיות שייכת לעם הזה!

מיד לאחר החג נרשמתי לתור להתקבל לשיחה אצל הרבי. לאחר כמה שבועות, באישון ליל, הגיע תורי. נכנסתי אל הרבי מתוך כוונה לספר לו על חיי ועל מסכת התלבטויותיי, אבל לרגע אבדו לי המילים. סבר פניו הטובות והנעימות של הרבי הוא שסייע לי להתעשת ולהתחיל בדבריי. דיברתי גרמנית, והרבי השיב לי בשפה זו. השיחה נמשכה כשמונה דקות.

לאחר שסיימתי את דבריי, פנה אליי הרבי ואמר: **"לדעתי אינך צריכה להתגייר מאחר שאת יהודייה"**. הרבי הוסיף ואמר עוד דבר-מה, אך אני לא יכולתי להקשיב מרוב הלם ותדהמה. **"זה לא ייתכן... יש כאן טעות!"**, אמרתי. הרבי ענה: **"זו לא טעות"**.

התנצלתי וסיפרתי לו כי גדלתי בבית נוצרי וכי בביתי נזרעה שנאה רבה כלפי יהודים. הרבי אמר בקול שקט וסמכותי: **"אם תחפשי, ודאי תגלי זאת. חכמינו ז"ל אומרים 'יגעת ומצאת תאמין'"**.

התקשרתי מיד לאימי ושאלתי אותה אם יכול להיות שאני יהודייה. היא חשבה לרגע שאינה שומעת היטב את שאלתי. כשהייתה בטוחה שזו אכן השאלה, חתכה: **"אם אי-פעם אשמע אותך מדברת שוב בעניין הזה, לא אכיר בך כבתי ורגלך לא תדרוך על סף ביתנו"**.

דווקא תגובתה הרוגזת של אמי הביאה אותי להחלטה לשוב להולנד ולהתחקות על שורשי המשפחה. לאחר כמה שבועות הגעתי הביתה. בינתיים שתקתי ולא אמרתי מילה בעניין היהודי.

כעבור שלושה ימים קראה לי אימי להצטרף אליה לטיול בחוץ. לאחר שתיקה ארוכה ביקשה שאבטיח לה שלא לומר לעולם לאבי דבר וחצי-דבר בעניין. הבטחתי לה ואז היא סיפרה לי על סבתה, אם אימה, שהיגרה מספרד להולנד בהיותה בחורה צעירה, ובשל הצרות והרדיפות החליטה להסתיר את יהדותה ולפתוח פרק חדש בחייה, כנוצרית.

הגילוי המרעיש זעזע אותי עד עמקי נפשי. הודעתי לאימי כי החלטתי לחזור ליהדות. שעה ארוכה ניסתה לשדל אותי שלא לעשות זאת: **"למה לך לשאת על גבך את כל השנאה שבעולם?"** אך החלטתי הייתה נחושה.

חזרתי לשורשיי, אל היהדות. לאחר שהייה קצרה בהולנד חידשתי את הקשר עם ניסים עזרי, ולאחר השלמת הליך השיבה ליהדות הקמנו יחד משפחה יפה, תודה לאל. כיום אני יהודייה גאה, המשתדלת לשמור על אורח חיים דתי-מסורתי.